

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3239/2017. (X. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panaszok tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Sallamon László és dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az Egrei Törvényszék 12.P.20.166/2014/47. és 12.P.20.166/2014/48. számú végzése, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 56. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Kegye Adél ügyvéd, 1093 Budapest, Lónyai utca 34., III/21.) eljáró természetes személy indítványozó (a továbbiakban: indítványozó 1) és jogi személy indítványozó (a továbbiakban: indítványozó 2) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszukban az Egrei Törvényszék előtt folyamatban lévő személyiségi jogi perbe történő beavatkozási kérelmüket elutasító végzések, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 56. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól. Indítványozták ezen felül, hogy az Alkotmánybíróság a Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságánál (a továbbiakban: EUB).
- [2] Az indítványozók ugyanazon perben hozott, azonos tárgyú bírói határozatokat, illetve ugyanazon jogszabályi rendelkezést támadtak alkotmányjogi panasszal, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján együttes vizsgálat és elbírálás végett elrendelte az előtte folyamatban lévő ügyek egyesítését.
- [3] Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló polgári perben megállapított tényállás szerint az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvány és az Európai Jogok Központja Alapítvány felperesek az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 20. §-a alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt közérdekű személyiségi jogi pert indítottak a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat alperesek ellen. A felperesek keresetükben azt állították, hogy a Heves megyében élő, általános iskolai tanulmányokat folytató roma gyerekek indokolatlan fogyatékosná minősítésével az alperesek közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésben részesítették és részesítik az érintett gyerekeket. A folyamatban lévő perbe az indítványozók a felperesek pernyertességének előmozdítása érdekében kívántak beavatkozni. Az indítványozó 1 a beavatkozás engedélyezése iránti kérelmében arra hivatkozott, hogy gyermekei a felperesek által kifogásolt indokolatlan fogyatékosná minősítés mint nemzetiségi alapú hátrányos megkülönböztetés potenciális sértettjei, mert romák, Heves megyében élnek, általános iskolai tanulók, így az iskola javaslatára bármikor szakértői vizsgálatra küldhetik őket. Állítása szerint fennáll annak a közvetlen veszélye, hogy gyermekei értelmi képességét nem kultúra-független diagnosztikai eljárásokkal vizsgálják meg, s döntenek annak eredményeként sajátos nevelési igényükről. Hangsúlyozta, hogy jogi érdeke fűződik a felperesek pernyertességéhez, amelynek következményeként a diszkriminatív eljárást a jövőben az alperesek felszámolják, így megelőzhetővé válik, hogy a jövőben a gyermekeiket indokolatlanul minősítsék fogyatékosnak. Az indítványozó 2 tíz szülő kérelmére benyújtott beavatkozás iránti kérelmében azt hangsúlyozta, hogy a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 10. § (1) bekezdése alapján alapvető feladata a nemzetiségi érdekek védelme és képviselete, a felperesek melletti beavatkozással is ezt a feladatát látná el. Hivatkozott arra, az Ebktv. 3. § e) pontja és 20. § (1) bekezdés c) pontja alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt közérdekű igényérvényesítésre, így személyiségi jogi per megindítására maga is jogosult lenne. Azzal érvelt, hogy a gyöngyöspatai gyerekek között a sajátos nevelési igényűnek minősítettek aránya a nem korszerű, és nem kultúra-független diagnosztikai eljárások miatt feltűnően magas, ezért a felperesekkel egyezően abban érdekelt,

hogyminden gyermeket a legkorszerűbb eljárásoknak megfelelően vizsgáljanak meg, a vizsgálatot végző szakemberek és intézmények pedig számon kérhetőek legyenek.

- [4] Az Egri Törvényszék az indítványozók beavatkozás iránti kérelmét 12.P.20.166/2014/47. és 12.P.20.166/2014/48. számú végzésével elutasította. A bíróság döntése indokolásában rámutatott, hogy a beavatkozás törvényi feltétele az, hogy a beavatkozónak jogi érdeke fűződjék ahhoz, hogy a mások között folyó per miként dől el [Pp. 54. § (1) bekezdés]. A bíróság hangsúlyozta, hogy a beavatkozás megengedéséhez szükséges jogi érdekelttség megléte lényegesen többet jelent az ügy érdemében hozandó döntés általi közvetett személyes érintettségénél. A bíróság álláspontja szerint a beavatkozás engedélyezése során csak létező jogi érdeket vehet figyelembe, olyat nem, amely a jövőben keletkezhet, ezért az indítványozó 1 gyermekeinek potenciális sértetté válását e körben nem értékelhette. Úgy ítélte meg, hogy az indítványozó 2 a beavatkozáshoz szükséges jogi érdekét csupán a jogállását szabályozó törvényi rendelkezésre alapította, a bíróság szerint azonban a jogalapi hivatkozásnak a beavatkozás megengedése szempontjából nincs jelentősége. A bíróság hangsúlyozta, hogy a folyamatban lévő per közérdekű pernek minősül, így a felperesek minden olyan személy helyett és érdekében eljárnak, akinek a jogát a per tárgya érinti. Kiemelte, hogy a perben hozandó ítélet a kérelmezőkre perbe lépés nélkül is kihat, ezért jogaik és érdekeik a beavatkozási kérelem elutasítása esetén nem sérülnek, mint ahogy perbe lépésük engedélyezése sem jelentene jogvédelmük szempontjából előrelépést.
- [5] 2. Az indítványozók a beavatkozási kérelmüket elutasító végzésekkel szemben benyújtott, az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészített, illetve pontosított alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, I. cikk (3) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése, a XVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkoztak. Az indítványozók állítása szerint beavatkozási kérelmük elutasításával a bíróság az általuk képviselt gyermekek potenciális áldozati státuszát, érintettségét sem ismerte el. Sérelmezték, hogy az eljáró bíróság döntése során figyelmen kívül hagyta az EJB gyakorlatát, amely szerint azoknak a személyeknek is van eljárás-kezdésményezési joguk, akik nem közvetlenül, hanem potenciálisan érintettek. Arra hivatkoztak, hogy a támadott döntések következményeként esetükben kiüresedik, illuzórikussá válik a hátrányos megkülönböztetés tilalma, mert nem kérhetnek jogvédelmet a még be nem következett jogsérelem elkerülése érdekében, ezáltal a diszkrimináció potenciális sértettjeinek képviselőiként benyújtott beavatkozási kérelmüket elutasító végzések a bírósághoz forduláshoz való joguk sérelmét is eredményezte. Úgy ítélték meg, az Alkotmánybíróságnak a beavatkozáshoz szükséges jogi érdek fogalmának értelmezésével abban az alapvető alkotmányossági kérdésben kell állást foglalnia, hogy a diszkrimináció közvetlen érintettjeinek jogát elismeri-e ahhoz, hogy beavatkozóként bekapcsolódhassanak az érdekükben indított közérdekű perbe.
- [6] Az indítványozók beavatkozási kérelmét elutasító végzés ellen a Pp. 56. § (3) bekezdése (a továbbiakban: támadott rendelkezés) értelmében nincs helye fellebbezésnek, az indítványozók állítása szerint a rendelkezés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogukat. Utaltak arra, hogy a támadott rendelkezés 2013. május 31. napjáig hatályos szövege megengedte a beavatkozást elutasító végzés elleni fellebbezést. A többek között a Pp. támadott rendelkezését is módosító 2013. évi LXIX. törvény indokolása szerint a jogalkotó az új rendelkezéssel a feleknek az eljárás észszerű időben történő befejezéséhez fűződő érdekére, és a visszaélésekre is lehetőséget adó szabályozásnak a jogbiztonság érdekében történő megváltoztatására volt alapvetően figyelemmel. Az indítványozók álláspontja szerint a fellebbezés kizárásával a jogalkotó szükségtelenül és aránytalanul korlátozta jogorvoslathoz való jogukat. Érvelésük szerint egyrészt a strasbourgi bíróság egy magyar vonatkozású ügyben általános jelleggel rögzítette, hogy a magyar jogrendszerben megoldatlan az elhúzódó perek ügye, vagyis a jogalkotó célja nem valósult meg, másrészt a beavatkozás iránti kérelmet elutasító végzés elleni fellebbezésnek korábban nem volt az eljárás folytatására halasztó hatálya, így az eljárás befejezését a fellebbezés és annak elbírálása nem késleltette. Állították, hogy a fellebbezés kizárása helyett annak rövid határidőhöz kötésével a jogorvoslathoz való jogot a jogalkotói célokkal összhangban és arányosan lehetne korlátozni.
- [7] Az indítványozók a támadott végzések és rendelkezés megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszukban indítványt terjesztettek elő arra vonatkozóan is, hogy az Alkotmánybíróság a Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságánál (a továbbiakban: EUB) a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 7. cikk (1) bekezdésének értelmezése céljából. Az indítványozók szerint az EUB-nak abban a kérdésben kellene állást foglalnia, hogy amennyiben egy tagállam az Irányelv 7. cikk (2) bekezdése alapján biztosítja civil szervezetek számára a jogot, hogy saját nevük-

ben fellépve közérdekű igényt érvényesítsenek, úgy kell-e értelmezni az Irányelv 7. cikk (1) bekezdését, mint amely lehetővé teszi a jogsértés közvetlen vagy potenciális érintettjei számára, hogy a közérdekű perbe beavatkozhassanak. Az indítványozók szerint az Alkotmánybíróság az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (EUMSZ), az Alaptörvény, az Abtv. és a Pp. együttes értelmezése alapján olyan tagállami bíróságnak minősül, amelynek nem csupán joga, de kötelezettsége is az Irányelv jelen ügyben történő értelmezése kérdésében az EUB-hoz fordulni.

- [8] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva az alkotmányjogi panaszokat befogadta, és azok érdemi elbírálását a teljes ülés elé utalta. Az Alkotmánybíróság teljes ülése arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszok az alábbi okoknál fogva nem fogadhatóak be.
- [9] 3.1. Az indítványozóknak az Egri Törvényszék végzéseit sérelmező panaszával kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak [például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22], 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]]. Az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e [3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]]. A döntés során az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [11] A polgári perben alkalmazandó Pp. 212. § (1) bekezdése szerint a bíróság a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben végzéssel határoz. A főként eljárásjogi kérdésben döntő végzéseit a bíróság az eljárása során, vagy annak befejezése tárgyában hozza meg. A Pp. szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik. Az indítványozók beavatkozási kérelmét elutasító végzések nincsenek az eljárás egészére mint folyamatra kihatással, azok a bíróságnak egy eljárási kérdésben kialakított álláspontját tükrözik. A beavatkozási kérelmet elutasító végzés joghatásaként a bírósági eljárás a jelen ügyben nem fejeződik be, a panaszok alapjául szolgáló személyiségi jogi per is folyamatban van még. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók által támadott végzések nem felelnek meg az Abtv. 27. §-ában meghatározott feltételnek, ezért azok érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor.
- [12] 3.2. Az indítványoknak a Pp. 56. § (3) bekezdését sérelmező eleme a befogadhatóság formai feltételeinek megfelelel, így az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében a továbbiakban az Abtv. 29. § szerinti feltételeket vizsgálta. Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság vizsgálata a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az indítványozók nem állították, hogy a fellebbezést kizáró szabály a bírói döntést érdemben befolyásolta volna, ezért az Alkotmánybíróságnak azt kellett megítélnie, hogy a beavatkozás tárgyában hozott végzés elleni fellebbezést kizáró rendelkezés a jogorvoslatihoz való jog alkotmányos tartalmával összefüggésben vet-e fel a panasz befogadását és érdemi elbírálását megalapozó alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [13] Az Alkotmánybíróság előjáróban 13/2013. (VI. 17.) AB határozata (Indokolás [27]–[34]) alapján kialakult gyakorlatára figyelemmel rögzíti, hogy a jogorvoslatihoz való jog alkotmányos tartalmát illetően a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, megállapításokat jelen ügyben is felhasználhatónak tartja.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkot-

mánybíróság értelmezése szerint „a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége” [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31., 22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 109.]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azt pedig a vizsgált döntés tárgya és személyre gyakorolt hatása alapján kell megítélni, hogy a jogorvoslathoz való jog hatálya szempontjából mely határozatok kell érdemi (ügydöntő) határozatnak tekinteni [lásd összefoglalóan például 114/2010. (VI. 30.) AB határozat (ABH 2010, 579, 585–586.)] Mindezek alapján jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a bíróságnak a beavatkozásra irányuló kérelmet elutasító végzése az indítványozók helyzetét, jogait lényegesen befolyásolta-e, azaz a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalma szempontjából érdemi döntésnek minősül-e.

- [15] A perbe történő beavatkozásra vonatkozó perrendtartási szabályok alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben az alábbiakat tartja szükségesnek kiemelni. A beavatkozó jogállásában – a jogirodalomban meghonosodott elnevezések szerint – a függőség, vagy a függetlenség elve érvényesül attól függően, hogy a perben hozott ítélet jogereje jogszabály alapján a beavatkozóra kiterjed (függetlenség elve, önálló beavatkozó) vagy nem (függőség elve). A Pp. 57. § (1) bekezdése szerint a beavatkozó – az egyezséget, az elismerést és a jogról való lemondást kivéve – minden cselekményre jogosult, amelyet az általa támogatott fél megtehet, cselekményeinek azonban csak annyiban van hatálya, amennyiben a fél a cselekményt elmulasztja, illetőleg amennyiben a beavatkozó cselekményei a fél cselekményeivel nem állnak ellentétben. Ha a perben hozott ítélet jogereje jogszabály alapján a beavatkozónak az ellenféllel szemben fennálló jogviszonyára is kiterjed, a beavatkozó cselekményei akkor is hatályosak, ha azok az általa támogatott fél cselekményeivel ellentétben állnak; az ilyen ellentétes cselekmények befolyását az ügy eldöntésére a bíróság a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el. A beavatkozó részvétele a perben nem szükségszerű, és az mindig a bíróság döntésétől függ. A szabályozásból – illetve annak bírói értelmezésével, jogirodalmi nézetekkel megerősített tartalmából – következik, hogy a beavatkozó és az általa támogatott fél jogviszonyára az ítélet jogereje nem terjed ki, a beavatkozó és az ellenfél jogviszonyára is csak kivételesen, akkor, ha jogszabály így rendelkezik.
- [16] A Pp. 56. § (3) bekezdése szerint a beavatkozás tárgyában hozott határozat ellen – a (4) bekezdés szerinti beavatkozás esetét kivéve – fellebbezésnek nincs helye. A Pp. 56. § (4) bekezdése értelmében, ha a perben hozott ítélet jogereje jogszabály alapján a beavatkozónak az ellenféllel szemben fennálló jogviszonyára is kiterjed, a beavatkozó a beavatkozást elutasító, valamint a beavatkozót a perből kizáró határozat ellen fellebbezéssel élhet; ennek jogerős elintézéséig a beavatkozó a perben részt vehet. E két rendelkezés együttes értelmezéséből következik, hogy az indítványozók által sérelmezett jogszabályi rendelkezés – Pp. 56. § (3) bekezdés – nem általában, minden esetre vonatkozóan zárja ki a beavatkozás tárgyában hozott végzés elleni fellebbezést. A Pp. 56. § (4) bekezdése a támogatott féltől független jogállású, önálló beavatkozónak fellebbezési jogot biztosít egyes végzésekkel szemben, a szabályozás így a beavatkozók (beavatkozni szándékozók) jogállásbeli különbségére tekintettel van: az a beavatkozni szándékozó személy, akinek az ellenféllel fennálló jogviszonyára a perben hozott ítélet jogereje kiterjed, vitathatja a bíróságnak az állított jogi érdekét el nem ismerő, beavatkozási kérelmét elutasító, vagy őt a perből kizáró végzését. A támogatott féltől függő jogállású beavatkozó jogára, jogviszonyára a bíróság ítéletének jogereje nem terjed ki, ezért beavatkozási kérelmének elutasítása alapvetően nem befolyásolja e személy jogi helyzetét, a döntéssel nincs elzárva attól, hogy a jövőben anyagi jogi igényét bíróság előtt érvényesítse, vagy a vele szemben érvényesített igénnyel szemben védekezzen. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a nem önálló jogállású beavatkozók beavatkozási kérelmét elutasító végzés elleni fellebbezést kizáró Pp. 56. § (3) bekezdése a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmával összefüggésben nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [17] 3.3. A panaszosok a Pp. 155/A. § (2) bekezdésére hivatkozással indítványozták, hogy az Alkotmánybíróság előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen az EUB-nál. A panaszosok ezen indítványukat az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszukhoz kapcsolódóan, azzal összefüggésben, lényegében a beavatkozáshoz szükséges jogi érdek tartalmának meghatározására vonatkozóan terjesztették elő. Mivel az indítványozóknak a támadott végzések ellen benyújtott alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság visszautasította, mellőzte az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványok önálló vizsgálatát.

[18] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján az alkotmányjogi panaszokat visszautasította.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró különvéleménye

- [19] Nem értek egyet az alkotmányjogi panasz visszautasításával. Álláspontom szerint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 56. § (3) bekezdésével szemben – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján – előterjesztett alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatot követő elutasítása lett volna indokolt *res iudicata*-t keletkeztető joghatással az alábbiak szerint.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság többsége a sérelmezett jogszabályhely alkotmányosságának érdemi vizsgálatába azért nem bocsátkozott, mert e tekintetben az alkotmányjogi panasz – az Indokolás [16] bekezdése szerint – „a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmával összefüggésben nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést”, azaz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában lefektetett követelménynek.
- [21] Ezzel szemben azt gondolom, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel az ügy. Nevezetesen azt, hogy a beavatkozási kérelmet elutasító végzés ellen a fellebbezést kizáró jogszabályi rendelkezés a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmát sérti-e. Figyelemmel továbbá arra, hogy az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasznak – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panaszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés {3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}, az Alkotmánybíróságnak érdemben kellett volna elbírálnia az alkotmányjogi panaszt, hiszen az megfelel a befogadhatóság törvényi feltételeinek, ideértve különösen az Abtv. 26. § (1) bekezdését és 29. §-át is.
- [22] 2. Az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásakor kellett volna tekintetbe venni azokat a megállapításokat, amelyek a többségi indokolás [13]–[15] bekezdései a befogadhatóság vizsgálata körében tartalmaznak. Tehát az ott írtakat nem az Abtv. 29. §-ának való megfelelés vizsgálatakor kellett volna megfogalmazni, hanem a panasz érdemi elbírálásakor.
- [23] A hivatkozott bekezdések lényege egyrészt az, hogy az önálló és a függő jogállású beavatkozó jogi helyzete között lényeges különbségek vannak a Pp.-ben. Másrészt az, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog sérelme csak az érdemi határozatok vonatkozásában merülhet fel. Az előbbiekből az az érdemi – az alapjog védelmi körét érintő, ezért visszautasító végzésbe nem foglalható – megállapítás következik, hogy a támogatott féltől függő jogállású beavatkozó beavatkozási kérelmét elutasító végzés az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés tartalma szempontjából nem minősül érdemi döntésnek, ezért annak megsértése, illetve korlátozása nem állapítható meg, és erre tekintettel a korlátozás szükségességére és arányosságára is kiterjedő vizsgálat elvégzése szükségtelen. Mindezek alapján a Pp. 56. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenes-

ségének megállapítására és megsemmisítésére irányuló panasz elutasításának és nem visszautasításának lett volna helye.

- [24] 3. Megjegyzem végül azt, hogy a panasz befogadásának visszautasításával azért sem értek egyet, mert az Alkotmánybíróság 3. öttagú tanácsa 2016. október 18-i ülésén a panaszt az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján eljárva már befogadta. A befogadást követő érdemi vizsgálat az Abtv. 64. §-a alapján, az ott felsorolt okok miatt zárulhat ugyan az alkotmányjogi panaszt visszautasító végzéssel is, ez azonban – mivel a befogadási és az érdemi eljárás az Ügyrend 31. § (6) bekezdésében szabályozott eset kivételével időben elkülönülő, egymást követő eljárási szakaszok – már semmiképpen nem lehet ismét a befogadás tárgyában hozott döntés [lásd pl. 3175/2016. (IX. 26.) AB végzés, 3092/2016. (V. 12.) AB végzés, 3029/2014. (III. 3.) AB végzés].

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

- [25] A különvéleményhez csatlakozom:

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [26] Nem értek egyet az indítvány visszautasításával; álláspontom szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványt az Alkotmánybíróságnak be kellett volna fogadnia és érdemben el kellett volna bírálnia, az alábbiak miatt.
- [27] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nézetem szerint nemcsak az ügy érdemében hozott döntéshez kapcsolódóan, hanem minden olyan bírósági döntés esetén be lehet nyújtani, amelyben alaptörvény-ellenes jogszabályt alkalmaztak, az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmet szenvedett és a döntés ellen (már) nem vehető igénybe jogorvoslat.
- [28] Az indítványozók a Pp. szabályozásával kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslati joguk sérelmére hivatkoztak. A Pp. vonatkozó rendelkezése – a konkrét ügy tanúsága szerint – olyan kérdésben zárja ki a fellebbezés lehetőségét (jogát vagy jogos érdekét sérti-e a döntés a perbe beavatkozni kívánó félnek?), melynek elbírálása voltaképpen döntés a jogorvoslathoz való jog fennállásáról, minden további jogorvoslati lehetőség nélkül. Ez a jogi konstrukció felvetheti az alkotmányosság dilemmáját, melynek vizsgálatát indokoltnak tartottam volna, és amely elvégzésének az Abtv. 26. § (1) bekezdése fentiek szerinti értelmezése mellett nem láttam akadályát.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3088/2015.

